

Souhrn praktických zkušeností z výuky odborných předmětů na SOŠ

Pedagogická fakulta, MU Brno
Kateřina Šmejkalová

- ❑ Jedná se o záznam postupu, kterým pedagog obyčejně postupuje, typový příklad, o záznam mimořádných případů.
- ❑ Do souhrnu praktických zkušeností vkládáme dokumenty a artefakty, které jsou reprezentativní a vypovídají o profesním vývoji pedagoga.

Souhrn praktických zkušeností z výuky neboli PORTFOLIO

- ❑ **Nástroj** aktivní spoluúčasti učitele na vlastním rozvoji a hodnocení; Nástroj pro profesní a osobní růst učitele;
- ❑ **Funkce souhrnu praktických zkušeností** - prezentační a reprezentační, hodnotící, podpora sebereflexe, podpora dalšího vzdělávání a představy seberozvoje a jejich sladění s potřebami školy;
- ❑ **Práce se souhrnem praktických zkušeností** - systematická práce učitele se souhrnem praktických zkušeností z výuky vyžaduje součinnost se strany vedení školy (popřípadě zavadějícího učitele - mentora); na kvalitní práci učitele je třeba upozornit ostatní nebo naopak pro nedostatek je třeba hledat cestu k nápravě;

PRÁCE SE SOUHRNEM PRAKTICKÝCH ZKUŠENOSTÍ Z VÝUKY

1) výběr vhodných dokumentů, dokládající odpovědi na otázky:

- Co se mi v uplynulém období podařilo?
- S kým spolupracuji ve škole a na čem?
- ...
- Využívám systematicky reflexi své pedagogické práce ke zlepšování svých profesních činností ve prospěch žáků?
- Podílím se na rozvoji školy? Přispívám k vytváření pozitivního profesního klimatu v ní?
- Jaká pedagogická aktivita je pro mne přínosem?
- Vytvořila jsem nějaké učební listy, texty, které považuji za zajímavé a prospěšné pro realizaci ŠVP?

Důležitá je odpověď na otázku: Proč jsem zařadil/a tento materiál do svého souboru?

2) Analýza, reflexe a zamyšlení se nad dokumenty; úvaha nad:

- ❑ Jak se zařazený materiál vztahuje k procesům učení/vyučování?
- ❑ Jaký vliv může mít na můj profesní rozvoj? Co se z něj mohu naučit nebo dovědět o sobě jako učiteli?
- ❑ V čem reprezentuje mou práci jako učitele?

3) Hodnocení souhrnu praktických zkušeností z výuky při setkání s vedením školy:

- ❑ Většinou jednou ročně;
- ❑ Formou strukturovaného rozhovoru; nejefektivnější je, pokud rozhovor vede učitel se svým přímým nadřízeným; rozhovor poskytuje zpětnou vazbu nejen učiteli, ale také nadřízenému, napomáhá lepšímu porozumění mezi nimi a má motivující charakter;
- ❑ Cílem je získat komplexní pohled na výkon profese konkrétního učitele nebo jeho část, třeba hodnocení žáků;

4) Formulování plánu osobního rozvoje pro příští období;

- ❑ Je součástí souhrnu praktických zkušeností z výuky; vytváří jej učitel a školský management;

STRUKTURA SOUHRNU PRAKTICKÝCH ZKUŠENOSTÍ Z VÝUKY - PORTFOLIA

- ❑ **Strukturovaný profesní životopis;**
- ❑ **Osobní vzdělávací platforma;**
- ❑ **Plán profesního rozvoje** (na základě hodnocení a sebehodnocení stanovené osobní profesní cíle a kroky k jejich dosažení);
- ❑ **Dokumenty dokládající naplňování rámce profesních kvalit učitele:** plány výuky; prostředí pro učení; procesy učení; hodnocení práce žáků; reflexe výuky; rozvoj školy a spolupráce s kolegy; spolupráce s rodiči a širší veřejností; profesní rozvoj učitele;

PŘÍKLAD PRO SOUHRN PRAKTICKÝCH ZKUŠENOSTÍ Z VÝUKY

Praktické cvičení z odborného předmětu „Zásady bezpečné jízdy“

Časová dotace: od 7:00 h do 13:45 h (přestávka 12:10 h - 13:00 h).

Maximální počet žáků: 28.

Obsah pedagogické aktivity:

- Průjezd uměle vytvořenou dráhou automobilem;
- Komunikace pomocí radiostanice;

Problém: v uvedené celkové časové dotaci byli žáci aktivní pouze cca 10 minut.

Žáci vzhledem k nevytíženosti: bavili se, chodili do bufetu, na ubytovnu.

Podnět k nápravě aktivity: Nezdařený pokus o praktické cvičení tzv. jízda zručnosti.

Obsah nově navrhnuté aktivity:

- ❑ Zpracování testu z pravidel provozu na pozemních komunikacích;
- ❑ Průjezd uměle vytvořenou dráhou automobilem;
- ❑ Kontrola technického stavu vozidla;
- ❑ Zastavování vozidla a řešení dopravního přestupku;

Řešení problému: do činnosti po celou určenou dobu se zapojili všichni žáci; bylo procvičeno více vzdělávacích obsahů a obsah praktického cvičení integroval materii více předmětů; žáci byli spokojeni a vzhledem k tomu, že se jednalo o činnost ve skupinách, tak nové praktické cvičení prohlubovalo i týmovou práci;

Přínos pro mne?

- ❑ Nedostatky původní aktivity jsem musela zdůvodnit a to relevantními argumenty. Vedení školy s argumenty, které upozorňovaly na pasivitu žáků, souhlasilo. Zástupce školy se mnou diskutoval nad možnou nápravou původní aktivity. Autor původní aktivity byl proti změně aktivity a zastával názor, že „žáci se naučí dovednost i pouhým sledováním činnosti“.
- ❑ Původní aktivita byla nahrazena novou.
- ❑ Bylo velmi důležité pro mne, že zástupce školy byl erudovaný odborník v pedagogice a psychologii. Byl nestranný a přístupný argumentaci na úrovni, kterou si představuji u osoby zastávající vedoucí funkci.

Použité zdroje:

- ▶ Koubek, J. (2015). *Řízení lidských zdrojů: základy moderní personalistiky* (5., rozš. a dopl. vyd.). Praha: Management Press.
- ▶ Korthagen, F. A. (1992). *Techniques for Stimulating Reflection in Teacher Education Seminars*. *Teaching & Teacher Education*, 8, č. 3, s. 265-274.
- ▶ Painter, B. (2001). *Using teaching portfolios*. *Educational Leadership*.
- ▶ Spilková, V., & Tomková, A. (2010). *Kvalita učitele a profesní standard*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.
- ▶ Trojan, V., Trojanová, I., & Trunda, J. (2016). *Vybrané kapitoly ze školského managementu pro učitele*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.
- ▶ Trunda, J. (2012). *Profesní portfolio učitele: soubor metod k hodnocení a sebehodnocení*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání.

DĚKUJI ZA POZORNOST